

Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs 2012. gadā

Ilze Priekule

SIA „Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs”

Šis gads Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centra (LAAPC) kolektīva dzīvē ir bijis bagāts ar darbu, bez dziem satricinājumiem, bet reizē arī īpašs, jo 2012. gada 4. februārī sākusies zinātniskās institūcijas pastāvēšanas 100. gada laika atskaite. Un varam būt lepni, ka esam spējuši caur ”pastāvēs, kas pārvērtīsies” saglabāt tos pašus darbības virzienus, kas bija noteikti 1913. gada 4. februārī apstiprinātajos statūtos: vispusīgi un sistemātiski pētīt kultūraugiem kaitīgos organismus; izstrādāt to ierobežošanas pasākumus; sniegt palīdzību iedzīvotājiem, izplatot zināšanas par kaitīgajiem organismiem un to ierobežošanu.

Mūsu iestādes lielākā bagātība ir mūsu zinātniskie darbinieki, kuri ceļ savu vērtību, paaugstinot kvalifikāciju. Šopavas ar uz iestādē īstenoto zinātnisko projektu bāzes aizstāvēti divi maģistra darbi. Ar izcilību darbu „Ķiršu mušas *Rhagoletis cerasi* attīstību ietekmējošie faktori Latvijas Valsts auglīkopības institūta saldo ķiršu dārzā” aizstāvējusi Baiba Ralle. Ļoti nozīmīgu darbu, izstrādājot savu pētījumu „Krūmmelleņu (*Vaccinium corymbosum* L.) slimības izraisīto sēņu raksturojums un izplatība”, kas ieguva arī komisijas augstu novērtējumu, veikusi Jūlija Volkova, jo apguvis iestādes pētniecisko projektu īstenošanai nozīmīgās molekulārās bioloģijas pētnieciskās metodes. Abas speciālistes ieguvušas dabaszinātņu maģistra grādu bioloģijā (LU).

Šajā gadā LAAPC turpinājies spraigs darbs, veicot pētījumus abu, jau 2011. gadā aizsāko ERAF līdzfinansēto projektu ietvaros. Iegūti nozīmīgi rezultāti par segumu lietošanas ietekmi uz slimību un kaitēkļu attīstību un ierobežošanas iespējām zemeņu, avenu un ķiršu stādījumos, sadarbībā ar LVAI (vadošais partneris), īstenojot projektu „Augļu un ogu kultūru audzēšanas risku mazināšanu inovatīvu tehnoloģisko risinājumu izstrādē un adaptācija Latvijas apstākļos”. Veikts liels darbs, pārbaudot egles etanola ekstrakta efektivitāti slimību ierobežošanai zemeņu, avenu, sīpolu un kāpostu stādījumos un priežu sējumos, sadarbībā ar LVMI „Silava” (vadošais partneris), īstenojot projektu „Videi draudzīgu augu valsts izcelsmes augu aizsardzības līdzekļu izstrādē uz skuju koku biomasas ekstraktvielu bāzes”. Šogad uzsākts jauns ELFLA finansēts projekts „Ilgtspējīgas bioloģiskās dārzkopības attīstība, izmantojot vidi saudzējošas augu aizsardzības tehnoloģijas, saglabājot dabas resursus un to bioloģisko daudzveidību”. Šis pētījums ir starptautiska projekta sastāvdaļa (FP7, ERA-Net, Core Organic II), konsorcijs dalībvalstis: Lielbritānija, Norvēģija, Zviedrija, Dānija, Šveice, Latvija. Projekta mērķis ir izstrādāt un pārbaudīt specifiskas no savvaļas augiem un saimniekaugiem iegūtas vielas-atraktantus un repelentus avenu un zemeņu ziedu smecernieka un plavas pūkainās blakts populācijas kontrolei, kā arī atrast piemērotāko trapu modeli šo kaitēkļu īpatņu izķeršanai.

Tiek arī turpināti pētījumi ELFLA finansētu projektu „Ilgtspējīgas auglīkopības attīstība, izmantojot vidi un ūdeņus saudzējošas, kā arī lauku ainavu saglabājošas integrētās audzēšanas tehnoloģijas klimata pārmaiņu mazināšanai un bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai”, „Kultūraugu kaitīgo organismu izplatības, postīguma un attīstības ciklu pētījumi kaitīguma slietkšņu izstrādāšanai integrētajā augu aizsardzībā” un ZM pasūtīta subsīdiu projekta „Graudaugu šķirņu izturības izvērtējums pret slimībām Latvijas agroklimatiskajos apstākļos, novērtējot šķirņu saimnieciskās īpašības” īstenošanai.

Ļoti apjomīgs darbs veikts, izpildot zinātniski tehniskos pētījumus pēc 18 firmu pasūtījuma, noskaidrojot 164 jaunu augu aizsardzības līdzekļu efektivitāti 20 dažādu kultūraugu sējumos un stādījumos Latvijas apstākļos.